

Ivona Raszková: Výdaje na zdravotnictví z hlediska kulturních hodnot obyvatelstva (Mezinárodní srovnání)

Bakalářská práce

FHS UK

Posudek oponenta

Práce Ivony Raszkové je další v řadě prací vedených kolegyní Čábelkovou s daným základním metodickým půdorysem: Hofstedeho výzkumy o hodnotových strukturách (či o odlišnostech kulturních hodnot) z řady zemí jsou prostřednictvím regresní analýzy srovnávány s některou z ekonomických veličin v těchto zemích. V tomto případě s podíly výdajů na zdravotnictví.

Jde o zajímavý postup, který umožňuje postupně mapovat různé části hospodářského života právě ve vztahu k hodnotovým strukturám převažujícím v té které zemi, či skupině zemí. Tato práce je pozoruhodná i v tom smyslu, že se zabývá výdaji na zdravotnictví, tudíž i jednou z oblastí, kde sám Hofstede uvádí různé podoby vztahů ke kultuře a k jednotlivým komponentám jeho konceptu hodnot.

Protože jde o metodologicky už ověřený postup, jsou požadavky právě na dopracování a upřesnění metodologie a formálních (a tudíž i komunikačních) náležitostí, větší. Právě v této oblasti je ale možné v práci I. Raszkové najít řadu nedostatků.

Je tu mnoho chyb v citacích a uvádění pramenů. (Příkladů je řada, např.: autorem ani editorem Velkého sociologického slovníku není sám Petrusek; dvakrát citovaný Hofstede a Hofstede k témuž; opakování citátů na různých místech ve stejné podobě, např. text z UZIS, odkaz na Humana, odkaz na Ingleharta a Weltzela; mohu-li, připomenu, že můj text z roku 2007 není „Prudký a kol“, nýbrž jen Prudký. Kdyby šlo o knihu z roku 2009, pak by to bylo v pořádku, ale ta není v přehledu literatury, atd.)

Samozřejmě, že široký záběr teoretických východisek a pokusů o pojmové uchopení vede k problémům. Od pojetí socializace jako jednostranného procesu, přes kulturu a její podoby, až po varianty měření a pojetí HDP, atd. Zdá se, že by bylo lepší „přiznat barvu“ a konstatovat, že teoretickým východiskem je Hofstedeho koncept a jeho vymezení v nutných souvislostech, a že – při vědomí všech zjednodušení – právě s ním se pracuje jako s východiskem pro teorii, operacionalizaci, formulování hypotéz, zpracování indikací i pro interpretaci a potvrzování či vyvracení hypotéz – to vše za pomoci regresní analýzy a

příslušné ekonomické terminologie. Bylo by to asi méně riskantní, než onen široký pojmový záběr, kde autorka chtě nechtě udělá řadu zjednodušení i chyb.

Požadavky na co nejvyšší metodologickou a pojmovou (a tudíž i empiricky využitelnou) přesnost mě vedou k několika otázkám:

- Výpočty HDP jsou různého druhu (viz str. 37). Které jsou využity v dalších propočtech?
- Uvádíte, že pracujete s databázemi CIA a Světové banky. S každou zvlášť? Nebo samostatně? Nebo se to prolíná? A jak? Kde jsou využity ty a kde ony? A případně – jaké jsou metodické a věcné rozdíly tam, kde lze srovnávat obě databáze?
- Jak velké jsou soubory, s nimiž se podle Hofstedeho výzkumů pracuje za jednotlivé státy? Jak velký byl soubor za ČR? Jaké jsou distance mezi rozsahy souborů za jednotlivé země?
- Konečně: jaké jsou ještě možné problémy zpochybňující váhu HDP na osobu za stát jako kritéria národního bohatství – kromě Fassmanovy poznámky o šedé ekonomice?
- Meritorní dotaz: lze odlišit vlivy hodnot (a jejich čtyř rozměrů podle Hofstedeho) a další vlivy na podíly HDP vydávané na zdravotnictví? Případně – jaké jsou vztahy mezi jednotlivými indikacemi hodnotových struktur?

Tyto otázky je možné položit, protože je téma zpracovávané pěkně. Autorovi, který neví o čem píše a nerozumí souvislostem, by je nebylo možné položit. Nicméně by mě odpovědi na ně zajímaly. I jako průkaz právě úrovně autorky.

Práce považuji – i přes důležité námitky pokud jde o prokázání schopnosti práce s literaturou – za odpovídající požadavkům na bakalářskou práci. Hodnocení vážu na kvalitu odpovědí na položené otázky. Někde mezi dvojkou a trojkou.

V Praze 24. 8.2010

Libor Prudký,

FHS UK